

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6101926859

Konu :Yazılı Soru Önergeleri

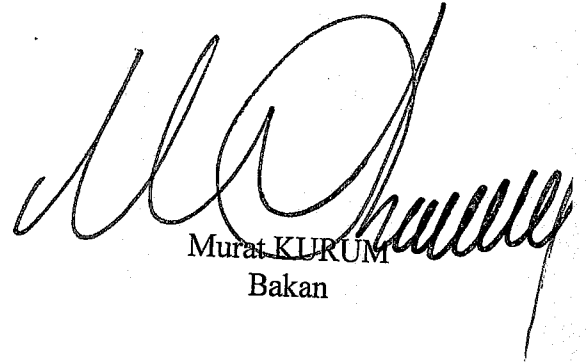
07 Ekim 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (8 Adet, 12 Sayfa)

-Cevap Yazısı (151 Adet, 272 Sayfa)

7/45091	GK 155	7/48610	7/49539	7/48305
7/45262	GK 160	7/48741	7/45259	7/48306
7/46631	GK 174	7/48860	7/45344	7/48307
7/48296		7/49056	7/46295	7/48409
7/48298		7/49057	7/46883	7/48412
7/48299		7/49060	7/46885	7/48413
7/48541		7/49061	7/47436	7/48612
7/48542		7/49155	7/47438	7/48613
7/48609		7/49212	7/47684	7/48740
			7/47991	7/48911
			7/48304	

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/49061 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Dünya genelinde yaşanan iklim krizi, sıcaklık artışı ve kuraklık, orman yangınlarının çıkmasının en başlıca nedenleri arasındadır. Kömürlü termik santraller, bulunduğu bölgenin sıcaklıklarını büyük oranlarda artırmakta ve havayı kuruttuğu için de ormanları yangına karşı kırılgan hale getirmektedir. Bu santrallerin yaydıkları kirleticiler ve saldıkları sera gazı geniş alanda etkisini göstermektedir. Bilim insanlarına göre, santrallerin enerji nakil hatlarının sıcaktan sarkması sonucu rüzgârla sallanarak ark yapması ile oradan çıkan kıvılcımlar da yangınları başlatmaktadır.

Muğla'da 10 gündür devam eden orman yangını 4 Ağustos 2021 tarihinde Milas ilçesinde yer alan Kemerköy Termik Santraline sıçramıştır. Yangının, santral ünitelerinde ve kömür depolarında neden olduğu zararlar, çevre ve halk sağlığı üzerine etkileri konusunda firma yetkililerinin ve bilim insanlarının yaptığı açıklamalar çelişmektedir. Bu durum kamuoyunu oldukça tedirgin etmektedir.

Orman yangınlarının Kemerköy Termik Santrali'ne ulaşması, termik santrallerin ekolojik sisteme, çevreye ve insan sağlığına verdiği zararların yanı sıra, yanması durumunda oluşacak tehlikeleri gündeme getirmiştir. Bunlardan ilki, kanserojen olan asbest tehlikesidir. 1984-1993 yılları arasında inşa edilmiş olan santral, 2014 yılında özelleştirme kapsamında İÇİTAS Enerji ve Limak Enerji ortaklığına devredilmiştir. Asbest Söküm Uzmanları Derneği (ASUD), bütün termik santrallerde asbest olabileceğine dikkat çekmiş ve asbestin Türkiye'de 31.12.2010 tarihinde yasaklandığını, bu tarihten önceki yapılarda asbest mevcut olduğunu, termik santralin patlamasıyla beraber asbest liflerinin rüzgârın da etkisiyle kilometrelerce yayılabileceğini söylemiştir.

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) de günlerdir devam eden orman yangınlarında dumana maruz kalanların sağlığına ilişkin önemli uyanlarda bulunmuş, özellikle küçük çocuklar, yaşlılar, astım, KOAH ve kalp hastalarının yangın dumanından korunması gerektiğini, alevlerin ulaştığı santralde yanan kömür içerisindeki kükürt miktarının önemli olduğunu, kömürün gelişigüzel yanması sonucu oluşacak PM10, SO2, CO, NO2 kirleticilerinin halk sağlığı için çok tehlikeli olduğunu açıklamıştır. Basında çıkan haberlere göre santralde 40 bin ton kömür bulunmaktadır. Türk Tabipler Birliği de orman yangınlarından kaynaklanan hava kirliliğinin sağlık etkileri üzerine kamuoyunu bilgilendirmiş; yangınından kaynaklanan dumanın, karbondioksit, su dâhil buhar, karbon monoksit, hidrokarbonlar ve diğer organik kimyasallar,

azot oksitler ve eser mineraller gibi binlerce ayrı kirletici ve bileşen içerdiğini, bunların; kansere, göz ve solunum yolu tahrişine, akciğer hastalıklarına, kalp damar hastalıklarına, hatta erken ölümlere neden olduğunu açıklamıştır.

Bu yangınlar, Türkiye'nin termik santraller konusundaki politikasında acil değişiklik yapılmasının zorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye genelinde 55 tane kömürle çalışan termik santral bulunması, Anayasa'nın 56. Maddesi ile tanımlanan, sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı ile çelişmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in yayımladığı sera gazı emisyonu envanterine göre 2019 yılında toplam emisyonlar 506,1 milyon (Mt) ton sera gazı CO₂eq olarak gerçekleşmiş, 86,5 Mt ormanlar vb. emilmiştir. 2019 yılında kömür yanması sonucunda 154 megaton karbondioksit ortaya çıkmıştır. Termik santrallerin kullandığı kömürün; ekosisteme, havaya, toprağa, su varlıklarına, tarım alanlarına, canlı yaşamına ve insan sağlığına verdiği telafisi imkansız zararların yanı sıra; olası yangınlarda santral içerisinde bulunan yanıcı ve patlayıcı özellik gösteren hidrojen, fuel oil ve bakım yağları gibi maddeler de büyük tehlikeleri yaratacaktır.

Ormanları, çevreyi, su varlıklarını, yaşam alanlarını ve halkın sağlığını korumak için gereken önlemleri almak Devletin öncelikli görevidir. Artan hava sıcaklığının daha büyük felaketlere neden olmaması için Paris İklim Anlaşması biran önce onaylanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Milas'ta 31 Temmuz 2021 ve 6 Ağustos 2021 tarihleri arasında hava kirliliği ölçümleri yapılmış mıdır? Ölçüm sonuçları şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 2- Termik santralin bulunduğu alanda asbest ölçümleri yapılmış mıdır? Bu konuda ilgili demokratik kitle örgütleri ile işbirliği yapacak mısınız?
- 3- Ormanlık alanlarda termik santral projelerine izin verilmemesi için ilgili Bakanlıklar ile işbirliği yapacak mısınız?
- 4- Türkiye genelinde olası yangınlarda termik santrallerin neden olacağı zararlar ve bu zararların engellenmesine yönelik çalışmanız olacak mıdır? Termik santrallerin denetimleri ne şekilde yapılmaktadır?
- 5- Yangın nedeniyle oluşan zararlı gazların olası halk sağlığı sorunlarına neden olmaması için ne gibi önlemler almaktasınız? Bu konuda ilgili Bakanlık ile işbirliğiniz var mıdır?
- 6- Özellikle bölgede solunum hastalığı olanlar, yaşlılar ve çocuklara aktif karbonlu maske sağlanması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğiniz var mıdır?
- 7- Kemerköy Termik Santralinde, çevreye zarar verecek ne kadar kömür ve diğer yanıcı madde bulunduğu bilgisi kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 8- İklim krizine yönelik önlemler alınmadan orman yangınlarının devam edeceği ortadadır. İklim krizine karşı ekolojik ve insan odaklı yaklaşımla, çözümler üretecek misiniz?
- 9- İklim krizine etkisi ve kömür madenleri yüzünden de mevcut orman varlıklarını yok eden termik santrallerin kapatması için bir plan yapıldı mı?
- 10- Günlerdir devam eden orman yangınlarından sonra, termik santralin kömür sahasının genişletilmesi için İkizkoy'deki Akbelen ormanının kesilmesine hala izin verecek misiniz?

CEVAPLAR:

ÇED Yönetmeliği Ek-1 kapsamındaki projelerde olduğu gibi Termik Santral Projelerinde de, Yönetmeliğin 8. maddesi doğrultusunda projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri dikkate alınarak hazırlanan raporlar ile sunulan her türlü bilgi ve dokümanların incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla İnceleme Değerlendirme Komisyonu oluşturulmaktadır.

İlgili kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan İnceleme Değerlendirme Komisyonu, ÇED Yönetmeliği'nin 12. maddesi gereğince, ÇED Raporu ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığına, yapılan incelemelerin, hesaplamaların ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde veri, bilgi ve belgeye dayandırılıp dayandırılmadığına, projenin çevreye olabilecek etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenip incelenmediğine, çevreye olabilecek olumsuz etkilerin giderilmesi için gerekli önlemlerin yer alıp almadığına, Halkın Katılımı Toplantısı ve süreç içerisinde gelen görüş ve önerilere çözüm getirilip getirilmediğine, ilişkin inceleme ve değerlendirme çalışmaları yaparak görüşlerini vermektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Genel Müdürlüğü Bakanlığımızca oluşturulan bu Komisyonun mutlak üyesi olup, OGM ve diğer ilgili tüm kurumların görüşleri doğrultusunda işbirliği içinde ÇED süreçleri yürütülmektedir.

Bakanlığımız Merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan Yönetmelikler kapsamında ani, birleşik ve şikâyetler üzerine denetimler yapılmaktadır.

Yapılan denetimlerde meri mevzuatta belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere idari para cezaları uygulanmakta, ayrıca Çevre İzin ve Lisansı kapsamında belirlenen teknik şartlara aykırı olarak faaliyette bulunulduğunun tespiti halinde ise, çevre izin ve lisans belgesi iptal edilerek söz konusu işletmeler hakkında faaliyet durdurma kararı verilmektedir.

Ayrıca, ülkemizdeki orman yangınları nedeniyle, yangından etkilenen alanlarda, yangından dolayı oluşan hava kirliliğinin halk sağlığı üzerindeki etkileri Bakanlığımız tarafından gerek bölgedeki hava kalitesi ölçüm istasyonlarımızda, gerekse Kemerköy Termik Santrali yakınında 1 adet, Yeniköy Termik Santraline en yakın güvenli bölgede 1 adet ve Bodrum ilçesinde de 1 adet olmak üzere toplam 3 adet Mobil Hava Kalitesi Ölçüm Aracı ve Menteşe (2 adet), Milas (2 adet), Yatağan, Datça ve Fethiye ilçelerinde 7 adet olmak üzere toplam 10 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile anlık olarak (7/24) takip edilmektedir.

Sonuçlar, saatlik olarak www.havaizleme.gov.tr web adresinden ve Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı mobil uygulaması ile de cep telefonlarından kamuoyu bilgisine sunulmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yangından etkilenen alanlarda yer alan istasyonlarımızdan elde edilen veriler değerlendirildiğinde;

- Partikül Madde (PM 10) ölçüm sonuçlarının, yangın nedeniyle mevzuatta belirlenen limit değerleri zaman zaman aşmasına rağmen halk sağlığı üzerinde olumsuz etki oluşturabilecek seviyeye ulaşmadığı,

- Termik santral yangını sonrası oluşması muhtemel kritik kirletici parametreler olan karbonmonoksit ve kükürtdioksit parametrelerine ait ölçüm sonuçlarının Ulusal Mevzuatta tanımlı limit değerlerin oldukça altında olduğu görülmüştür.

Halk sağlığını akut olarak olumsuz etkileyecek seviyede herhangi bir durum söz konusu olmayıp, takip edilen veriler ışığında bu yönde gelişme olması halinde kamuoyu ayrıca bilgilendirilecektir.

Doğa temelli çözümler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin temelini oluşturur: hayati ekosistem hizmetlerini, biyolojik çeşitliliği ve tatlı suya erişimi, iyileştirilmiş geçim kaynaklarını, sağlıklı beslenmeyi ve gıda güvenliğini desteklerler. 2019 yılında düzenlenen BM İklim Eylem Zirvesi'nde belirtildiği gibi, doğa temelli çözümler, iklim ve biyolojik çeşitlilik için eylemin temel bir parçasıdır ve iklim krizini ele almak için doğanın önemini vurgulamaktadır. Bu kapsamda Türkiye'de kent ve havza ölçeğinde uygulanabilecek doğa temelli çözümlere ilişkin rehber hazırlama çalışmaları sürdürülmektedir.

Bunun yanı sıra yerel yönetimlerimizce gerçekleştirilen ve kentsel ekosistemlerde düşük karbonlu ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine dirençli bir sürecin desteklenmesi yönünde en önemli yaklaşımlardan biri olan Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının (YİDEP) hazırlanmasında yerel çalışmalara yol gösterecek mevzuat, rehber ve e-YİDEP sistemi çalışmalarımız devam etmektedir. Bu husus Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı kapsamında, öncelikle 30 Büyükşehir Belediyesinde, ardından 81 ilimizin tamamında Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanması şeklinde yerini almıştır.

Ayrıca ülkemizin 7 coğrafi bölgesi için 11. Kalkınma Planında yer alan "coğrafi bölgelerimiz için iklim değişikliği eylem planlarının hazırlanması" hedefi doğrultusunda çalışmalar tamamlanmıştır ve 17 Şubat 2021 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde düzenlenen İklim Zirvesi kapsamında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Coğrafi bölge özelinde hazırlanan eylemler kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.